

AcademicTransfer en Battle of Concepts, Inspiratiebundel, 2009.

Hoe stimuleer je excellentie in het hoger onderwijs?

Marijke Hezemans, lid vakjury

In totaal zijn er 98 voorstellen ingezonden. De voorstellen zijn afkomstig van studenten (teams) en pas afgestudeerden met 79 verschillende studieachtergronden van 24 verschillende hogescholen en universiteiten. De 10 beste voorstellen en een samenvatting van alle voorstellen vindt u in de inspiratiebundel.

In Michael Kendall & Brian Samways (eds.), *Learning to Live in the Knowledge Society* (pp 295 - 302). United Kingdom: Springer, 2008.

Designing knowledge-rich curricula

Marijke Hezemans and Magda Ritzen

What role does knowledge have in competency based higher education? Many Dutch Universities of Professional Education are struggling with the implementation of competency-based curricula. In view of current practice, this article distinguishes between two sorts of knowledge: vocation-related knowledge and context-free knowledge. In higher education curricula are developed with the aid of various design-models. The resulting curricula are tied to varying degrees with the field of practice, depending on which model is used. Three models are typified and compared along four aspects: assignment-driven, vocationally related work processes, integral assessment & testing and knowledge development. Recommendations are then made for ways in which knowledge-rich, competency-based curricula can be developed and improved within the given design models.

In opdracht van UU, juni 2008.

beroeps- & opleidingsprofiel Docent Hoger Onderwijs

Marijke Hezemans

Dit beroeps- en opleidingsprofiel is bedoeld voor studenten die als docent werkzaam in het Nederlands hoger onderwijs. Zij beschikken ten minste over een universitair of vergelijkbaar bachelordiploma. Beoogde studenten willen zich bekwamen in het kwalitatief hoogwaardig praktiseren van onderwijs in een hbo-instelling of universiteit. Zij hebben de ambitie als rolmodel te fungeren in hun werkpraktijk en zijn bereid collega's te begeleiden in het toepassen van innovatieve onderwijsvormen.

Naar een hoger plan, mei 2008, Utrecht: SURFfoundation

'Kansrijk Doorstromen'

beschrijving van een project, uitgevoerd in het Nationaal Actieplan E-learning

Het project Kansrijk Doorstromen - van Fontys Hogescholen, Hogeschool Utrecht, diverse roc's en vo-scholen - draait om het (verder) ontwikkelen van instrumenten die scholieren van vo en mbo beter inzicht geven in hun vervolgopleiding én eigen kunnen. Tegelijkertijd biedt het de hbo-opleiding een nauwkeuriger beeld van wat de doorstromende studenten wel en niet kunnen.

THEMA, Tijdschrift voor Hoger onderwijs & Management, nr. 3 2006, blz. 10-15

Het ontwerpen van kennisrijk competentiegericht onderwijs

Magda Ritzen en Marijke Hezemans

Welke plaats heeft kennis in competentiegericht onderwijs? Veel hogescholen worstelen met de vormgeving van competentiegericht onderwijs. Gelet op het gebruik in de onderwijspraktijk worden in dit artikel twee soorten kennis onderscheiden: praktijkgerelateerde kennis en contextvrije kennis. In het hoger onderwijs wordt onderwijs ontwikkeld met behulp van verschillende ontwerpmodellen. Afhankelijk van het model wordt er onderwijs ontwikkeld dat een meer of minder sterke relatie heeft met de beroepspraktijk. Hierna worden drie modellen kort getypeerd en vergeleken op vier aspecten: opdrachtgestuurd, beroepsgerelateerde werkprocessen, integrale beoordeling & toetsing en kennisontwikkeling. Op basis hiervan worden aanbevelingen gedaan voor de manieren waarop in de beschreven ontwerpmodellen kennisrijk competentiegericht onderwijs kan worden ontwikkeld en verbeterd. Kernwoorden daarbij zijn: 'goede praktijkopdrachten' en 'verantwoording van resultaten'.

Utrecht: Stichting Surf, 2005.

Succesfactoren voor instellingsbrede ICT-implementatie in het onderwijs

Aa, P. van der, M. Hezemans, G. Kinkhorst, S. Muizelaar, M. Ritzen & M. de Vries

De implementatie van aan ICT gerelateerde onderwerpen in het Nederlands hoger onderwijs is zeer divers. Variërend van oriënterende activiteiten, via het uitvoeren van pilots naar instellingsbrede implementatie. Voor elk van deze innovatiefasen is gekeken naar wat succesvolle factoren zijn geweest m.b.t. hun implementatie.

In T.J. van Weert, A. Tatnall (eds), *Information and Communication Technologies and Real-Life Learning, New Education for the Knowledge Society* (pp 39 - 46). New York: Springer Science+Business Media, 2005.

Communities of Practice in Higher Education

Marijke Hezemans & Magda Ritzen

Internal and external developments in higher education are leading to transformation of education being placed high on the agenda. This places a great burden on the professionalisation of the staff. In a previous article (Hezemans and Ritzen, 2004) we described the way in which professionals learn and innovate. Communities of Practice (CoPs) were introduced as a 'new' way to learn. In this article we further zoom in on the phenomenon CoP: what are CoPs, what are the success-factors and how can this way of learning and working together contribute to innovation in higher education.

In P. Nicholson, B. Thomson, M. Ruohonen & J. Multisilta (eds.), *Etraining practices for professional organisations* (pp 129 - 136). Massachusetts: Kluwer Academic Publishers, 2005.

The teacher: from a responsible student's point-of-view

Marijke Hezemans en Magda Ritzen

In het Nederlands hoger beroepsonderwijs wordt momenteel in samenwerking met de beroepspraktijk onderwijs ontwikkeld, dat beoogt studenten op te leiden tot startende professionals. Het implementeren van dit nieuwe onderwijs betekent het hanteren van een nieuwe didactiek en dat veronderstelt dat de docent leert. Deze paper laat met behulp van een casebeschrijving zien hoe een docent ondersteund met ICT zijn eigen leerproces kan inrichten, zodat hij -analoog daaraan- het leerproces van de student effectief kan aansturen en begeleiden. In de case staan de docent en de student centraal. Aan de beroepspraktijk zijn tools ontleend waarmee competentie management wordt uitgeoefend.

Digitale Universiteit, eindrapport, januari 2005

Managen Competentiegerichte Curricula

Albert Boekhorst, Marijke Hezemans, Alex Kemps, Pieter van Nispen, Jaap Rossen, Jan van Veen, Maarten van Veen

Het project Managen van competentiegerichte Curricula heeft zich gericht op het in de praktijk realiseren van dergelijk onderwijs, niet op vragen rond aard en mogelijkheden van deze onderwijsvernieuwing. Naast het rapport heeft het project een zevental workshops opgeleverd, die het invoeren en realiseren van competentiegericht onderwijs helpen mogelijk te maken.

THEMA, Tijdschrift voor Hoger onderwijs & Management, nr. 2 2004, blz. 22-26

Communities of Practice: wat doen we ermee?

Magda Ritzen en Marijke Hezemans

In 1991 dook de term 'Community of Practice' (COP) voor het eerst op in het bedrijfsleven. Xerox, IBM, Shell: alle zichzelf respecterende en kennisintensieve bedrijven hebben 'communities' die een belangrijke rol spelen bij innovatie. Ook in onderwijsinstellingen praat men sinds kort over COP's. De verwachtingen zijn hooggespannen, maar de ideeën over wat COP's zijn en wat ze opleveren lijken nogal uiteen te lopen. Kunnen COP's echt iets betekenen voor professionals in onderwijsinstellingen of is er sprake van een hype?

Adviesrapport voor de Digitale Universiteit, februari 2004.

Communities of Practice in de DU

Hezemans, Marijke, & Magda Ritzen

Het adviesrapport bevat de volgende onderdelen: een beschrijving/definitie van een CoP binnen de DU; een inventarisatie van bestaande initiatieven rondom CoP's binnen de DU; een beschrijving van succes - & faalfactoren bij oprichten en onderhouden van een CoP; en een advies over het wel of niet continueren van CoP's binnen de DU.

Omdat we het advies pragmatisch en praktisch willen formuleren, zijn we bij het opstellen van het advies niet alleen uitgegaan van literatuur over CoP's, maar ook van (eigen en andersmans) ervaringen met CoP's.

In T.J. van Weert & M. Kendall (eds.), *Lifelong Learning in the Digital Age* (pp 1 - 49). Boston/Dordrecht/Londen: Kluwer Academic Publishers, 2004.

Lifelong Learning in the Digital Age

Focus Group Report

Divjak, Sasja & Carolyn Dowling, Petra Fisser, Anna Grabowska, Marijke Hezemans, Mike Kendall, Pencho Mihnev, Magda Ritzen, Maciej Syslo, Rosa Vicari & Tom van Weert (Editor)

The growing importance of Lifelong Learning must be seen against the background of our living environment. These changes concern the global environment, but also our personal, economic, social, cultural and political environments. Lifelong Learning is a 'must' in the real-life context of the Knowledge Society and covers "all purposeful learning from the cradle to the grave" of very diverse groups of learners. The Lifelong Learning environment has specific characteristics and is strongly supported by Information and Communication Technology. Sustainability of the learning environment is a critical issue. The growing demand for Lifelong Learning will force educational institutions to change.

In T.J. van Weert & M. Kendall (eds.), *Lifelong Learning in the Digital Age* (pp 243 - 258). Boston/Dordrecht/Londen: Kluwer Academic Publishers, 2004.

Educational innovation & ICT

giving direction to policy at the University for Professional Education Utrecht

Marijke Hezemans en Magda Ritzen

The University for Professional Education Utrecht is working on innovation in education and in particular the role which ICT can play in this. In the Informatics Policy Plan 2001-2003 it is made clear that as a result of social developments changes are urgently needed in education. ICT is an important tool in creating a rich learning environment as well as in creating the necessary conditions: the use of ICT makes it possible to organize educational processes differently.

Profiel, dec 2002 / jan 2003, nummer 9 / 10

'Doorstroom hbo niet het hoogste doel'

rondetafelgesprek met docenten vmbo, mbo en hbo

Het zijn de docenten die het onderwijs in de beroepskolom moeten vormgeven. Maar hoe denken zij eigenlijk over het beroepsonderwijs? Voelen zij zich deel uitmaken van die tweede 'Koninklijke route'? Profiel organiseerde een rondetafelgesprek waarin docenten uit vmbo, mbo en hbo spraken aan de hand van stellingen over hun werk, competenties en wensen.

In D. Passey & M. Kendall (eds.), *TeLE-LEARNING: The Challenge for the Third Millennium* (pp 185 - 192). Massachusetts: Kluwer Academic Publishers, 2002.

Leeromgevingen en verantwoordelijkheid

Marijke Hezemans en Magda Ritzen

In het hoger beroepsonderwijs wordt binnen hogescholen in samenwerking met de beroepspraktijk hard gewerkt aan het ontwikkelen en vervolgens aanbieden van onderwijs dat de student optimaal voorbereidt op de actualiteit en dynamiek van de beroepspraktijk. In de paper wordt uiteengezet op welke wijze de betrokken partijen (studenten, docenten en beroepspraktijk) kunnen participeren in het creëren van leeromgevingen, die de ontwikkeling in beroepsexpertise en competenties van alle betrokkenen faciliteren en mogelijk maken. Deze

participatie, uitgedrukt in verantwoordelijkheid, wordt gepresenteerd in een model 'Leeromgevingen en verantwoordelijkheid'. In dit model worden drie typen leeromgevingen onderscheiden: taakgebaseerd, probleemgebaseerd en situatiegebaseerd. Het model kan worden gebruikt bij: de vormgeving van curriculum en leeromgevingen; selectie van beroepstaken; situeren van leeromgevingen t.o.v. elkaar; ontwikkelen van ideeën voor opdrachten en voor vormgeving van leeromgevingen.

THEMA, Tijdschrift voor Hoger onderwijs & Management, nr. 3 2002, blz. 4-13

Taakgericht Teamleren met ICT

Tom van Weert, Albert Pilot, Paul van der Aa, Marijke Hezemans, Magda Ritzen en anderen

In het hoger onderwijs ontstaat steeds meer aandacht voor het werken aan taken, projecten en cases als focus voor de activiteiten van studenten en docenten. Studententeams werken daarbij in ICT-rijke projecten gedurende een aantal weken aan omvangrijke en levensechte opdrachten, ondersteund door coachende docenten en flankerend onderwijs over de benodigde vakinhoud. ICT speelt zowel een rol in het verwerven en bewerken van informatie als in de communicatie tussen studenten onderling en met docenten. In dit artikel worden de belangrijkste resultaten gepresenteerd van een tweejarig project, waarin verschillende faculteiten en onderwijskundige centra van de Hogeschool van Utrecht en de Universiteit Utrecht samenwerkten. De resultaten omvatten zowel concreet onderwijs als aanwijzingen voor succesvolle realisatie van dit type onderwijs.

HBO-Journaal, mei 2002, jaargang 24, nummer 8

'Docenten moeten dat vakkengedoe helemaal loslaten'

Het hbo heeft de ene golf van onderwijsvernieuwing nog niet ondergaan of een nieuwe dient zich al weer aan. Maar de veranderingen zouden nog veel sneller moeten gaan, vindt Marijke Hezemans (37), onderwijskundige bij Cetus, een hogeschoolbreed expertisecentrum op het gebied van onderwijsinnovatie en onderwijstechnologie van de Hogeschool van Utrecht. 'We kunnen constateren dat we in het hbo op het gebied van vernieuwingen nog veel te doen hebben.'

fenomeen, Personeelsblad van de Faculteit Economie en Management (HvU), januari 2002

Samenwerking tussen docenten van verschillende opleidingen een feit

Een module met praktijkgericht onderwijs, competentieleren én samenwerking tussen de verschillende opleidingen van de faculteit. Het klinkt te mooi om waar te zijn, maar onderwijskundige Marijke Hezemans kreeg het voor elkaar. Nadat in augustus 2001 de projectfase werd afgerond, zijn de 'Inter Opleidingen Modules' inmiddels geïntegreerd in het reguliere onderwijsaanbod. 'Je kunt er niet onderuit: bij dit project moeten zowel studenten als docenten van de verschillende opleidingen samenwerken.'

FREQUENTIE, voor medewerkers van de Faculteit Natuur en Techniek (HvU), nr. 59 november 2000

OC&W gaat onderwijs oormerken

Net als in de commerciële sector, waar bedrijven dingen naar een ISO-normering, streven 29 Europese onderwijsministers naar de invoering van een internationaal erkend keurmerk voor opleidingen aan hogescholen en universiteiten. De opleiding Bedrijfseconomie van de HvU is een van de proefkonijnen.

THEMA, Tijdschrift voor Hoger onderwijs & Management, nr. 3 2000, blz. 43-46

Competentieleren in het Hoger Economisch Onderwijs

Paul van der Aa, Marijke Hezemans en Geert Kinkhorst

Competentieleren in een HBO-opleiding betekent een herijking van twee kernbegrippen: beroepsgerichtheid en leren. Het confronteert de opleidingen dus met twee leidende vragen: in hoeverre bereidt de opleiding voor op een beroep en in hoeverre stellen we studenten in staat om te leren?